

SLOVENSKÁ INŠPEKCIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA INŠPEKTORÁT ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA BRATISLAVA

Jeséniova 17, 83101 Bratislava

Číslo spisu

8391100521/7940-27685

Bratislava

23. 08. 2021

ROZHODNUTIE

Popis konania / Účastníci konania

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava, odbor inšpekcie biologickej bezpečnosti (ďalej len „Inšpekcia“) ako príslušný orgán štátnej správy vo veciach v oblasti prevencie a manažmentu introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov podľa § 7 ods. 1 písm. b) a § 9 písm. c) a písm. d) zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 150/2019 Z. z.“), podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“)

účastníkovi konania:

Achille k.s., Mliekárenska 10, 824 92 Bratislava, IČO: 52024334

Výrok

I. ukladá

pokutu v zmysle § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 150/2019 Z. z. vo výške 200 eur (slovom dvesto eur) za to, že:
- neodstraňoval z parcely č. 3051/10, k. ú. Bratislava – Karlova Ves invázne nepôvodné druhy rastlín pohánkovec český (*Fallopia x bohemica*), javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*) a pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*), čím si nesplnil povinnosť uvedenú v § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z..

Pokutu je potrebné zaplatiť podľa § 47 ods. 2 správneho poriadku a § 21 ods. 9 zákona č. 150/2019 Z. z. do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia na účet Environmentálneho fondu do Štátnej pokladnice Bratislava, číslo účtu vo formáte IBAN: SK 09 8180 0000 0070 0021 4051, swiftová adresa banky: SPSRSKBA, konštantný symbol 1118, špecifický symbol: 52024334, variabilný symbol 8391100521. Názov a adresa príjemcu prevodu: Environmentálny fond, Nevádzová 5, 821 01 Bratislava.

II. nariaďuje

účastníkovi konania v zmysle § 21 ods. 8 v nadväznosti na § 16 ods. 15 zákona č. 150/2019 Z. z. vykonať opatrenia na zabezpečenie plnenia povinnosti vyplývajúcej z § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z., a to tým, že:
- odstráni a bude pravidelne odstraňovať aj po vzídení nových jedincov inváziu bylinu pohánkovec český (*Fallopia x bohemica*) a invázne dreviny javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*) a pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*) z parcely č. 3051/10, k. ú. Bratislava – Karlova Ves, a bude sa starať o pozemok tak, aby sa zamedzilo šíreniu týchto invázných rastlín. Odstraňovanie invázných nepôvodných druhov rastlín pohánkovec český (*Fallopia x bohemica*), javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*) a pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*) sa musí vykonávať podľa

vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov (ďalej len „vyhláška č. 450/2019 Z. z.“).

Odôvodnenie

Inšpekcia vykonala dňa 13.05.2021 na parcele č. 3051/10, k. ú. Bratislava – Karlova Ves (ďalej len „parceta“), ktorej vlastníkom je Achille k.s., Mliekárenska 10, 824 92 Bratislava, IČO: 52024334 (ďalej aj „kontrolovaná osoba“) štátny dozor zameraný na dodržiavanie ustanovení zákona č. 150/2019 Z. z. a vyhlášky č. 450/2019 Z. z..

Štátny dozor bol vykonaný na základe e-mailom doručeného podnetu, RZ č. 15938/2021 (ďalej len „podnet“), zo dňa 07.05.2021. Podávateľ podnetu upozorňuje na výskyt porastu inváznej rastliny pohánkovec japonský (*Fallopia japonica*) nachádzajúceho sa na pozemku pred Botanickou záhradou. Podnet bol zaslaný aj kontrolovanej osobe ako vlastníkovi pozemku, MiÚ Bratislava – Karlova Ves a botaničke Štátnej ochrany prírody SR.

Inšpekcia vykonaným štátnym dozorom a vizuálnou ohliadkou zaznamenala na kontrolovanej parcele prítomnosť inváznej byliny pohánkovec český (*Fallopia x bohemica*). Invázna bylina pohánkovec japonský (*Fallopia japonica*), na ktorú upozorňuje podávateľ podnetu, sa na predmetnej parcele nenachádzala. Inšpekcia zaznamenala na parcele aj prítomnosť invázných drevín javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*) – 11 ks (3 ks sú zdrojom semien) a pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*) – asi 4 väčšie mladé jedince s viacerými výmladkami.

Rod pohánkovec (krídlatka) *Fallopia* sp. (syn. *Reynoutria* sp.) [zahŕňa napr. druhy: pohánkovec japonský (*Fallopia japonica*), pohánkovec sachalinský (*Fallopia sachalinensis*) a pohánkovec český (*Fallopia x bohemica*)] je zatriedený do zoznamu invázných nepôvodných druhov rastlín vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky.

Javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*) je drevina zatriedená do zoznamu invázných nepôvodných druhov rastlín vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky.

Pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*) je drevina zapísaná v zozname invázných nepôvodných druhov rastlín vzbudzujúcich obavy Európskej únie.

Prítomný za kontrolovanú osobu, p. Peter Janáč, sa Inšpekcii na mieste dňa 13.05.2021 vyjadril do Záznamu o zistených skutočnostiach, RZ č. 6560/36/2021-16395/2021: „Máme snahu odstrániť identifikované invázne druhy“.

Dňa 08.06.2021 Inšpekcia vizuálnou ohliadkou parcely zistila, že kontrolovaná osoba inváznu bylinu pohánkovec český (*Fallopia x bohemica*) z parcely odstránila.

Odstránenie inváznej byliny pohánkovec český (*Fallopia x bohemica*) a snahu kontrolovanej osoby o odstránenie invázných drevín Inšpekcia berie na vedomie. Kontrolovaná osoba pri odstraňovaní invázných druhov konzultuje postupy odstraňovania invázných druhov s botaničkou Štátnej ochrany prírody SR, RNDr. Helgou Kothajovou.

Zistenia štátneho dozoru sú uvedené v Protokole o vykonaní štátneho dozoru č. 36/005/21/ID-P, č. konania 6560/36/2021-16821/2021 (ďalej len „protokol“) zo dňa 11.06.2021.

Dňa 18.06.2021 bol kontrolovanej osobe elektronicky, prostredníctvom schránky ÚPVS doručený protokol na oboznámenie sa, RZ č. 6560/36/2021-20758/2021 zo dňa 11.06.2021. K zisteniam štátneho dozoru uvedeným v protokole sa kontrolovaná osoba nevyjadrila.

Dňa 05.07.2021 bolo kontrolovanej osobe doručené elektronicky, prostredníctvom schránky ÚPVS Oznámenie o skončení štátneho dozoru, RZ č. 6560/36/2021-23752/2021 zo dňa 30.06.2021.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. vlastník alebo správca pozemku sú povinní za podmienok a spôsobom, ktoré ustanoví ministerstvo vykonávacím predpisom, odstraňovať zo svojho pozemku invázne nepôvodné druhy uvedené v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie okrem druhov podľa odsekov 3 a 4 a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu; ak je pozemok v užívaní inej osoby, ako je vlastník alebo správca pozemku, tieto povinnosti má užívateľ pozemku.

Odstraňovanie invázných nepôvodných druhov rastlín sa musí uskutočňovať v súlade s vyhláškou č. 450/2019 Z. z.. Podmienky s spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov rastlín vzbudzujúcich obavy Európskej únie a invázných nepôvodných druhov rastlín vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky sú uvedené v Prílohe č. 2 k vyhláške č. 450/2019 Z. z.. Nesprávne zvolené postupy pri odstraňovaní invázných druhov v konečnom dôsledku napomáhajú ich nekontrolovanému šíreniu, a tým potláčajú pôvodnú vegetáciu. Všetky zásahy je potrebné vykonávať opakovane počas sezóny niekoľko rokov za sebou.

Spôsob odstraňovania rodu pohánkovec (*Fallopia* sp.) je mechanický (vykopávanie, aplikácia horúcej pary, kosenie a mulčovanie, nastielanie fóliami), chemický alebo kombinovaný spôsob.

Rastliny sa rozmnožujú vegetatívne a sú to dvojkličnolistové trváce byliny.

Vykopávanie pri vegetatívne sa rozmnožujúcich druhoch je vhodné realizovať v čase, keď je pôda primerane vlhká a rastliny sa ľahko vyberajú. Výkop je potrebné realizovať tak, že v pôde nezostanú zvyšky koreňov, z ktorých je rastlina schopná regenerovať. Tento spôsob je vhodné realizovať rýľovými vidlami, pretože použitím rýľa, lopaty, či motyky sa zvyšuje riziko odrezania časti koreňov vedúce k obnoveniu rastu. Pri semenáčikoch vegetatívne sa rozmnožujúcich druhov je potrebné vykopávanie realizovať čo najskôr po zistení výskytu na predchádzanie rozrastaniu koreňového systému a uľahčenie vykopávania. Pri starších jedincoch vegetatívne sa rozmnožujúcich druhov je potrebné tento spôsob realizovať v období od začiatku kvitnutia až do plného kvitnutia, kedy je regenerácia z náhodne ponechaných častí koreňov najslabšia.

Ošetrovanie porastov prístrojom na aplikáciu horúcej pary sa realizuje pred kvitnutím druhu. Aplikáciu horúcej pary je potrebné vykonať viackrát ročne ako alternatívu kosenia.

Kosenie a mulčovanie je potrebné opakovať počas sezóny a porast je potrebné pokosiť pred kvitnutím druhov.

Ďalším typom mechanického odstraňovania je nastielanie fólie, kde sa plocha zakryje pevnou a nepriepustnou fóliou s minimálnou hrúbkou 1 mm, zafixuje sa a ponechá sa zakrytá minimálne 2 roky. Plochu je vhodné prekryť s presahom po okrajoch porastu invázneho druhu na predchádzanie vzídeniu rastlín na okrajoch.

Rod pohánkovec je možné odstraňovať aj chemicky a na odstránenie rastlín možno využiť autorizované prípravky na ochranu rastlín (herbicídy). Chemický spôsob je ale vhodné využívať až vtedy, ak je výskyt invázneho druhu rozsiahly a mechanický spôsob odstraňovania by bol neefektívny, časovo a finančne náročný. V prípade tohto rodu je vhodné ponechať rastlinu počas vegetačného obdobia bez zásahu a chemický postrek aplikovať na jeseň do príchodu mrazov. Ošetrovaný porast je potrebné ponechať cez zimu premrznúť, a potom odstrániť.

Kombinovaný spôsob sa uplatňuje predovšetkým na plošne rozsiahlych, vysokých a hustých porastoch, kde samotná chemická aplikácia už nie je účinná. Najskôr sa porasty mechanicky odstránia (napr. kosením) a na regenerujúce časti rastlín sa aplikuje herbicíd.

Pre pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*) je povolený chemický spôsob odstraňovania. Drevina sa rozmnožujú generatívne aj vegetatívne a sú to dvojkličnolistové trváce dreviny. Javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*) sa odstraňuje mechanicky (vykopávanie, vytrhávanie) alebo chemicky. Rozmnožuje sa generatívne, a je to dvojkličnolistová trváca drevina.

Odstraňovanie invázných nepôvodných druhov drevín v zastavanom území obce je potrebné vykonávať s ohľadom na bezpečnosť obyvateľov a ich majetku a rešpektovať ochranu chránených druhov živočíchov (najmä hniezdiacich druhov vtákov).

Pri vzrastlých jedincoch drevín je vhodné použiť injekčnú metódu, pri ktorej sa aplikuje herbicíd do navŕtaných otvorov do kmeňa stromu bez jeho likvidácie. Dávkovanie: 2 ml koncentrovaného herbicídu na 1 navŕtaný otvor. 1 navŕtaný otvor na každých 7,5 cm obvodu kmeňa stromu. Termín aplikácie herbicídu je v čase vegetácie, kým sú rastliny olistené. Likvidované jedince sa odstraňujú až po úplnom odumretí, zvyčajne po 2 rokoch. Pri ohrození zdravia alebo života človeka alebo reálnej hrozby vzniku škody na majetku vplyvom pádu suchých konárov alebo kmeňov ešte neodumretých jedincov sa odporúča primerane odľahčiť korunu orezom časti konárov alebo odrezaním kmeňa pri dodržaní bezpečnostných predpisov. Následne je nevyhnutné vykonať zásahy injekčnou metódou do koreňových výmladkov.

Pri ohrození zdravia alebo života človeka alebo reálnej hrozby vzniku škody na majetku je možné pristúpiť aj k výrubu stromu. Na potlačenie následného zmladenia zo spiacich púčikov sa aplikuje na čerstvú reznú ranu náter koncentrovaného herbicídu alebo riedeného maximálne v pomere 1:1.

Pri chemickom spôsobe odstraňovania sa musia dodržať ustanovenia osobitného predpisu (vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR č. 488/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zásadách a opatreniach na ochranu zdravia ľudí, zdrojov pitnej vody, včiel, zveri, vodných a iných necieľových organizmov, životného prostredia a osobitných oblastí pri používaní prípravkov na ochranu rastlín).

Odstraňovanie invázných nepôvodných druhov rastlín zahŕňa aj nakladanie s biomasou z takto odstránených rastlín, a preto je potrebné zvoliť spôsoby nakladania s biomasou podľa Prílohy č. 3 k vyhláške č. 450/2019 Z. z..

Inšpekcia oznámením č. 7940/36/2021-25372/2021 zo dňa 09.07.2021 oznámila účastníkovi konania podľa § 18 správneho poriadku začatie správneho konania o správnom delikte a o nariadení opatrení na nápravu podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 150/2019 Z. z. a § 21 ods. 8 zákona č. 150/2019 Z. z.. Inšpekcia nenariadila ústne pojednávanie podľa § 21 ods. 1 správneho poriadku, pretože disponuje dostatočným množstvom podkladov pre vydanie rozhodnutia. V súlade s § 33 ods. 1 a ods. 2 správneho poriadku dala Inšpekcia účastníkovi konania možnosť pred vydaním rozhodnutia oboznámiť sa s podkladmi pre vydanie rozhodnutia nahliadnutím do príslušného administratívneho spisu č. 6560/2021 v lehote 10 dní odo dňa doručenia oznámenia, a v rovnakom čase mal účastník konania možnosť písomne sa vyjadriť k podkladom rozhodnutia a k spôsobom ich zistenia, prípadne navrhnúť ich doplnenie, resp. predložiť ďalšie dôkazové materiály, ktoré by mohli objasniť zistenie skutkovej podstaty veci. Toto oznámenie bolo účastníkovi konania doručené elektronicky, prostredníctvom schránky ÚPVS dňa 25.07.2021.

Účastník konania sa k podkladom rozhodnutia a k spôsobu ich zistenia vyjadril listom – Vyjadrenie sa k správne konaniu o správnom delikte a o nariadení opatrení na nápravu Spis. zn. 7940/36/2021, zo dňa 29.07.2021 (ďalej len „vyjadrenie“). Vyjadrenie bolo na Inšpekciu doručené elektronicky, prostredníctvom schránky ÚPVS dňa 02.08.2021, a tiež listinne spolu s prílohami (fotodokumentácia) dňa 03.08.2021, RZ č. 28555/2021.

Z vyjadrenia účastníka konania vyberá Inšpekcia nasledovné: „Kontrolovaný pozemok sa nachádza v tesnom susedstve Botanickej záhrady v Bratislave, preto zo strany našej spoločnosti boli opakovane použité na ich likvidáciu iba nechemické metódy a to vykopávanie a kosenie. Nakoľko ide o invázivne rastliny a dreviny, ktoré sú charakteristické odolnosťou, ich odstraňovanie prebieha pravidelne, opakovane. Z priebehu kontroly vyplynulo, že akonáhle sme boli upozornení, invázivne rastliny odstraňujeme priebežne, ale tie sú schopné vyrásť aj z minimálneho zostatku koreňa, preto tam rastú opakovane. Tiež sa snažíme vyvinúť čo najväčšiu snahu na ich odstránenie, čo dokazuje aj fakt viacnásobnej konzultácie s botaničkou RNDr. Kothajovou. Rastliny a dreviny tam nepestujeme, nevysádzame, pravidelne ich odstraňujeme, tým najvhodnejším spôsobom, šetrne k susedstvu Botanickej záhrady. Mrzí nás, že kontrola prebehla práve v období, kedy ešte nebolo pokosené, ale aj kontrolný orgán môže potvrdiť, že nešlo o staršie rastliny a dreviny, ale všetko o mladých jedincov. Na fotke z podnetu od občana je taktiež vidno, že jedince už v minulosti boli likvidované a ich ostatky sú na zemi zosušené. Podľa vyhlášky ich teraz likvidujeme povoleným, teda prikázaným spôsobom, čo sú tiež nemalé náklady. ďalej chceme uviesť, že o pozemok sa riadne a zodpovedne staráme, pravidelne z neho vyvážame odpad, ktorý sem či už občania alebo okolité stavebné firmy nahádzu a to všetko na vlastné náklady, rovnako pravidelne kosíme a kultivujeme zarastené časti, preto postup kontrolného orgánu považujeme za predčasný voči našej spoločnosti. V prílohe prikladáme jednotlivé postupy a obdobia, kedy boli invázne rastliny a dreviny z pozemku odstraňované.“

Účastník konania k vyjadreniu priložil aj fotodokumentáciu z danej parcely zo dňa 13.05.2021, 18.05.2021, 08.07.2021, 27.07.2021 a aktuálny stav – proces odstraňovania invázných drevín.

Kontrolovaná osoba je povinná predložiť Inšpekcii písomnú správu o splnení opatrení podľa § 16 ods. 18 zákona č. 150/2019 Z. z. do 10 pracovných dní od ich vykonania, a to listinne na adresu Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava, odbor inšpekcie biologickej bezpečnosti, Jeséniova 17, 831 01 Bratislava, alebo elektronicky prostredníctvom schránky ÚPVS.

Inšpekcia pri ukladaní pokuty prihliadala na to, že kontrolovaná osoba počas výkonu štátneho dozoru poskytla Inšpekcii potrebnú súčinnosť, a následne, po uskutočnenom štátnom dozore pristúpila k postupnej likvidácii

identifikovaných invázných druhov, pričom kroky pri ich odstraňovaní konzultovala s botaničkou Štátnej ochrany prírody SR, RNDr. Helgou Kothajovou.

Protiprávne konanie právnickej osoby možno podľa § 21 ods. 3 zákona č. 150/2019 Z. z. postihnúť uložením pokuty až do výšky 15 000 eur. Inšpekcia zhodnotila všetky dôkazy zistené počas výkonu štátneho dozoru ako aj závažnosť a rozsah protiprávneho konania a okolnosti, ktoré viedli k protiprávnemu konaniu a zohľadnila ich vo výške pokuty. Výška pokuty ukladanej vo výroku tohto rozhodnutia zodpovedá závažnosti a rozsahu protiprávneho konania.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu podľa § 53 a § 54 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov možno podať na Slovenskú inšpekciu životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia účastníkovi konania. Ak toto rozhodnutie po vyčerpaní prípustných riadnych opravných prostriedkov nadobudne právoplatnosť, jeho zákonnosť môže byť preskúmaná súdom.

Bc. Ing. Vladimír Poljak
riaditeľ

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicky orgánom verejnej moci

IČO: 00156906

Doručuje sa

Achille k.s., Mliekarenská 10, 82492 Bratislava - mestská časť Ružinov, Slovenská republika

Na vedomie

(po nadobudnutí právoplatnosti)

1. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Sekcia ochrany prírody a tvorby krajiny, Odbor štátnej správy ochrany prírody, Námestie L. Štúra 1, 812 35 Bratislava
2. Environmentálny fond, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava